

İKV BİLGİ NOTU

AB-YENİ ZELANDA SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Ahmet Emre Usta, İKV Uzman Yardımcısı

AB ve Yeni Zelanda, 30 Haziran 2022 tarihinde, her iki tarafa da önemli ekonomik fırsatlar getirecek olan kapsamlı bir serbest ticaret anlaşması (STA) müzakerelerini sonuçlandırdı.

Komisyon tarafından yayımlanan etki analizine göre, AB-Yeni Zelanda STA'sının, 2021 yılında yaklaşık 8 milyar avroya ulaşan ikili ticareti %30, AB'nin Yeni Zelanda'ya olan ihracatını ise yaklaşık 4,5 milyar avro artırma potansiyeli bulunuyor. Ayrıca STA'nın AB'nin Yeni Zelanda'ya yapacağı yatırımları %80'in üzerinde artırması bekleniyor.¹

AB-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması'nın ön plana çıkan unsurları:

- AB'nin Yeni Zelanda'ya yaptığı ihracattaki bütün gümrük tarifelerinin kaldırılması.
- Yeni Zelanda'nın ihracatının yaklaşık %97'sinin AB'ye tarifersiz girmesi.
- AB firmalarının Yeni Zelanda'ya sağlayacakları hizmetlerin kolaylaştırılması ve bu firmaların, Yeni Zelanda'daki rakipleri ile eşit şartlara sahip olması. Bu doğrultuda finansal hizmetler, telekomünikasyon hizmetleri, deniz taşımacılığı hizmetleri ve dağıtım hizmetleri gibi kilit sektörlerde Yeni Zelanda hizmet pazarının AB'ye açılması.
- AB'nin Yeni Zelanda'ya olan tarımsal gıda ürünleri ihracatının kolaylaştırılması. Bu doğrultuda domuz eti, şarap ve köpüklü şarap ile bisküvi gibi AB ihracatında önemli yer tutan tarımsal gıda ürünlerindeki tarifelerin kaldırılması. Aynı zamanda AB için hassas nitelikte olan tarımsal gıda ürünlerinin korunması. Bu doğrultuda sadece sınırlı bir miktarda çeşitli süt ürünleri, sığır ve koyun eti ile mısır gibi ürünlerde tarifelerin tamamen kaldırılması veya düşürülmesi.
- AB şirketlerinin Yeni Zelanda'daki kamu ihalelerine erişimlerinin iyileştirilmesi.
- Yeni Zelanda ile ticarete AB standartlarıyla uyumlu fikri mülkiyet haklarının korunması.²

İddialı Sürdürülebilirlik Hükümleri

AB-Yeni Zelanda STA'sı, 22 Haziran 2022 tarihinde, Komisyon tarafından "Ticaret Ortaklıklarının Gücü: Yeşil ve Ekonomik Büyüme İçin Hep Birlikte"³ planı kapsamında duyurulan AB'nin ticaret ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yeni yaklaşımı ile entegre edilmiş ilk anlaşma olma özelliğini taşıyor.

Sürdürülebilirlik açısından şimdiye kadar yapılmış en iddialı ticaret anlaşması olduğu yorumları yapılan AB-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması, işgücü, kadınların güçlendirilmesi ile çevre ve iklim konularını içeren Ticaret ve Sürdürülebilir Kalkınma (*Trade*

¹ Avrupa Komisyonu, "The EU-New Zealand trade Agreement", https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/new-zealand/eu-new-zealand-agreement_en Erişim Tarihi: 05.07.2022.

² Avrupa Komisyonu, "EU – New Zealand Trade Agreement: Unlocking Sustainable Economic Growth", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4158, Erişim Tarihi: 05.07.2022.

³ Detaylı bilgi için bkz: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3921.

and Sustainable Development- TSD)⁴ fasılları ile ilgili özel bir bölüm içeriyor. STA aynı zamanda, sivil toplum kuruluşlarına, anlaşmanın nasıl uygulandığının gözlemlenmesi ve takip edilmesi için aktif bir rol sunuyor.

AB-Yeni Zelanda STA'sı, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (*International Labour Organization-ILO*) temel ilkeleri olan örgütlenme özgürlüğü, toplu pazarlık hakkı, her türlü zorla çalıştırmanın ortadan kaldırılması, çocuk işçiliğinin önlenmesi ve işyerinde ayrımcılık yapılmaması gibi konuları da kapsıyor ve bu ilkelere saygı gösterilmesini zorunlu kılıyor.

STA, AB ve Yeni Zelanda'nın Paris İklim Anlaşması'nı etkin bir şekilde uygulayacağını ve tarafların karbon fiyatlandırması veya düşük karbon ekonomisine geçiş dâhil olmak üzere iklimle ilgili konularda birlikte çalışacağını taahhüt ediyor. AB ve Yeni Zelanda'yı Çok Taraflı Çevre Anlaşmaları'nın (*Multilateral Environmental Agreements- MEA*) etkili bir şekilde uygulanması konusunda yükümlü kılıyor ve tarafların dögüsel ve kaynak açısından verimli bir ekonomiye geçiş yapması ve ormanları yok etmeyen tedarik zincirleri oluşturması konusunda iş birliğini teşvik etmeyi amaçlıyor. Bu doğrultuda düşük karbonlu mallar, hizmetler ve teknolojilerde ticareti ve yatırımı kolaylaştırıyor. Daha sonra bir liste hâlinde verilecek olan yenilenebilir enerji ve enerji verimli ürünler ile yeşil hizmetlerdeki tarifeleri tamamen kaldırmayı planlıyor.⁵

AB-Yeni Zelanda STA'sı ile bir AB ticaret anlaşmasında ilk kez sürdürülebilir gıda sistemleri bölümü, bir ticaret ve cinsiyet eşitliği maddesi ve ticaret ve fosil yakıt sübvansiyonları reformuna ilişkin özel bir hüküm yer alıyor. Ayrıca STA'nın, taraflara Paris İklim Anlaşması ve temel ILO ilkelerinin ciddi bir şekilde ihlal edilmesi durumunda son çare olarak ticari yaptırımlar olanağı vermesi de bir AB ticaret anlaşmasında ilk defa gerçekleşiyor.⁶

AB-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması'nın Arka Planı

AB ve Yeni Zelanda, STA müzakerelerine başlamadan önce, 2017 yılında, içerisinde bir dizi ekonomi ve iş birliği hükmü olan bir ortaklık anlaşması imzaladı. AB Konseyi, Mayıs 2018'de Yeni Zelanda ile bir serbest ticaret anlaşması yapılması için Avrupa Komisyonuna müzakere başlatma yetkisi verdi. Bunun neticesinde ticaret anlaşması için müzakereler Haziran 2018'de başladı. STA müzakerelerinin başlamasının akabinde bunu desteklemek için anlaşmanın AB ve Yeni Zelanda için genel olarak olumlu makro-ekonomik etkileri olacağını gösteren bir etki analizi yapıldı. Nihayetinde 12'nci turu Mart 2022'de yapılan müzakereler 30 Haziran 2022 tarihinde sonuçlandırıldı.⁷

⁴ AB'nin kapsamlı ticaret anlaşmaları, 2014 yılından beri, sürdürülebilir kalkınma konularında iş birliğini kapsayan

"Ticaret ve Sürdürülebilir Kalkınma" (TSD) faslı hakkında ayrı bir bölüm içeriyor.

⁵ Avrupa Komisyonu, "Key Elements of the EU-New Zealand Trade Agreement", https://policy.trade.ec.europa.eu/news/key-elements-eu-new-zealand-trade-agreement-2022-06-30_en, Erişim Tarihi: 05.07.2022.

⁶ Avrupa Komisyonu, "EU – New Zealand Trade Agreement: Unlocking Sustainable Economic Growth", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4158, Erişim Tarihi: 05.07.2022.

⁷ Avrupa Komisyonu, "EU Trade Relations with New Zealand. Facts, Figures and Latest Developments", https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/new-zealand_en, Erişim Tarihi: 06.07.2022.

Süreç Nasıl İşleyecek?

AB-Yeni Zelanda STA'sı için müzakere edilen taslak metinlerin kısa bir zaman içinde yayımlanması bekleniyor. Taslak metinlerin yayımlanmasının ardından, bu metinler yasal bir revizyondan geçecek ve tüm resmî AB dillerine çevrilecek. Daha sonra Komisyon ilgili anlaşmayı imzalanması ve sonuçlandırılması için Konseye sunacak. Anlaşma Konsey tarafından kabul edildikten sonra AB ve Yeni Zelanda bunu imzalayacak. AP onay verdikten ve Yeni Zelanda tarafı da kendi iç hukukuna göre anlaşmayı onayladıktan sonra ilgili STA yürürlüğe girecek.⁸

⁸ Avrupa Komisyonu, "Key Elements of the EU-New Zealand Trade Agreement", https://policy.trade.ec.europa.eu/news/key-elements-eu-new-zealand-trade-agreement-2022-06-30_en, Erişim Tarihi: 06.07.2022.